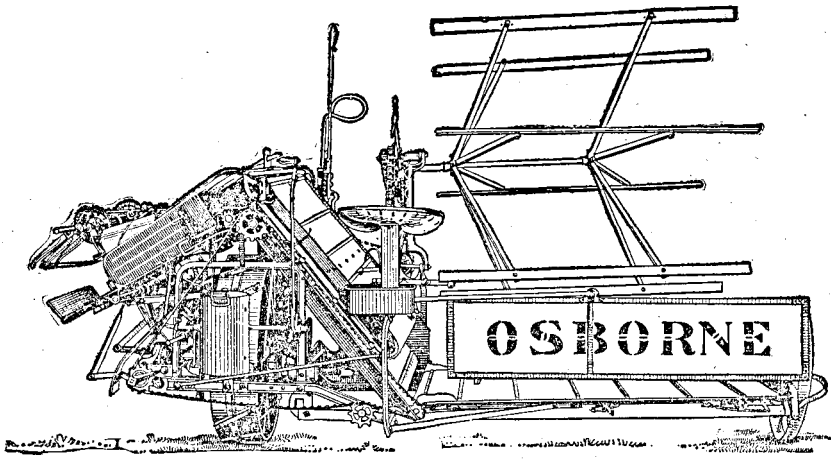

Osborne aratógépeket

1672

**szénagereblyéket, ■■
járgányos cséplőkészleteket,
gabonatisztító rostákat
és mindennemű egyéb gazdaság gépeket
elsőrendű kivitelben szállít**

'RÜHNE' mezőgazd. gépgyár részvénytársaság : MOSONBAN.

Jutalmazó mellesipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktégelákat, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezé-
2119 seket, padlólapokat, itató vályukat stb.

Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.

Kivánatra ingyen küldjük 82-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kivánatra állandóan is. —
Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkás
35 szabadalom stb.

Vas- és gépkereskedő urak!

Ha könnyű járásu, megbízható minőségű és szabatos munkakivitelű cséplőt, járgányt, szecskavágót stb. óhajt forgalomba hozni, tessék próbát tenni

Fischer M. Égeri

különlegességi gépgyár gyártmányaival. gyári védjegy

Elsőrangú gyártmány!

Gyors szállítás!

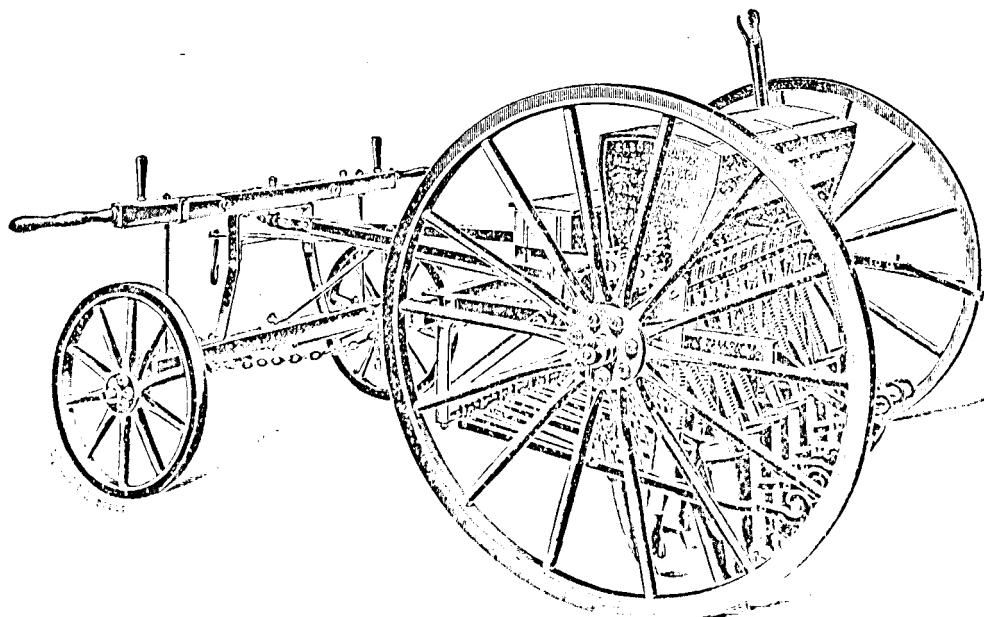
Versenyképes árak!

Kivitel az összes külföldi államokba.

Vezérképviselő Magyarország és társ-
országai részére:

Perl Fülöp, 2172

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 5/7.,
honnán kivánatra minden irányban kedvező
árajánlatok, árjegyzékek stb. azonnal meg-
küldetnek.

A legjobb vetőgép a szab.

LOSONCZI DRILL

Magyar gyártmány.

Árajánlatokkal és árjegyzékekkel
szívesen szolgál

A magyar kir. államvasútak
gépgyárának vezérügynöksége,

BUDAPEST V., Váci-körút 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetéseket megújítását!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Mezőgazdasági kamarák. 549
Tehénészeteink szervezése és vezetése. *Szász Ferenc*. IV. 352

Irodalmi szemle:

A gazdasági növények nemesítése. — A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony. — Utmutató az állatok és állati nyerstermények szállításához. 353

Vegyes közlemények.

A falusi tejszövetkezetek 1907-ben. — Az idei aratás — Jelentés a komlóskertek álsáról. — Zavartalan aratás. 354

Hirdetések.

Mezőgazdasági kamarák.

I.

Rubinek Gyula és Bernát István, Darányi miniszter megbízásából, kidolgozták a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat-tervezetet.

Örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy e javaslat egész terjedelmű szövegét olvasóink elé tárjuk.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet is évek óta pártolta és sürgette az eszme megvalósítását.

A törvényjavaslat-tervezet, melynek méltatását szintén e helyen fogjuk közölni, a következő:

Törvényjavaslat-tervezet a mezőgazdasági kamarákról.

Első cím.

A mezőgazdasági kamarákról általában.

1. §. A mezőgazdasági kamarák a mező- és erdőgazdasággal foglalkozók érdekeinek egyetemes képviselőit és előmozdítására hivatott testületek.

2. §. A mezőgazdasági kamarák feladatuk megoldása céljából főleg az alábbi működést fejtik ki:

a) kerületük mező- és erdőgazdasági viszonyait állandóan figyelemmel kísérik s a mutatkozó szükségletekhez képest törvényhozási, kormányzati, törvényhatósági intézkedéseket kezdeményeznek illetve létező törvények és rendeletek végrehajtását sürgetik és ellenőrzik s amennyiben törvény vagy törvényes rendelet által hatósági jogkörrel ruháztatnának fel, megbízásuk körében eljárnak;

b) a területükön működő gazdasági egyesületek, gazdakörök és mezőgazdasági munkásokörök és szakszervezetek alapszabályszerű működése felett ellenőrzést gyakorolnak, azokat nyilvántartják;

c) a gazdatársadalomnak testületi és szövetkezeti szervezkedését elősegítik, felügyelik és irányítják, gazdasági egyesületekkel és gazdakörökkel, szövetkezetekkel a szükséghez képest szerves összeköttetésbe lépnek, azokat bizonyos feladatokkal ideiglenesen vagy állandóan megbízhatják s általában ilyenmű egyesületeket és szövetkezeteket feladatuk teljesítésében támogatnak;

d) a mezőgazdasági szakértelem fejlesztése céljából kísérleti telepeket, államásokat, mintagazdaságokat tartanak fenn, állandó vagy időleges tanfolyamokat, előadásokat, kiállításokat, tanulmányutakat rendeznek, szaklapokat és szakkönyveket adnak ki;

e) a kormány, törvényhatóságok és bíróságok megkereséseire válaszolnak és szakvéleményekkel szolgálnak;

f) a mezőgazdasági termelés belterjesége érdekében közreműködnek a hitelviszonyok javításánál, szervezik gazdasági szükségleti cikkek és tenyészállatok közös beszerzését, előmozdítják öntöző, vízlecsapoló, talajjavító és halászati társulatok, termelőszövetkezetek létesítését üzemterveket dolgoznak ki, általában a termelőknél a gazdálkodás terén megkeresésre mindennemű szaktanácsokkal szolgálnak;

g) a termények értékesítése tekintetében a szükséghez képest vásárokat és aukciókat rendeznek, terménytőzsdék, vásárok, különösen állatvásárok és aukciók igazgatásában résztvesznek s az árjegyzésre befolyást gyakorolnak;

h) a mutatkozó szükséghez képest gazda és gazda, és gazdatiszt vagy gazda és kereskedő között felmerült vitás ügyek elintézésére a polgári perrendtartás alapján választott bíróságokat alkotnak;

i) kerületük tenyészeteiről törzskönyvet vezetnek;

j) a helyi mezőgazdasági vonatkozású szokásokat nyilvántartják s ezekről kívánatra hivatalos bizonylatot állítanak ki;

k) a kerületükben működő összes okleveles gazdatisztakat, erdőtisztakat és állatorvosokat nyilvántartják;

l) mezőgazdasági statisztikai adatok beszerzésénél közreműködnek;

m) a munkásközvetítést szervezik;

n) működésükről, tapasztalataikról, a gazdatársadalom körében felmerülő panaszokról és kívánalmakról, kerületük mezőgazdasági és társadalmi viszonyairól évi jelentést készítenek, melyet a földművelésügyi miniszterhez, az országos mezőgazdasági kamarához és kerületük törvényhatóságaihoz betérjesztenek.

3. §. A mezőgazdasági kamarák előterjesztéseiket közvetlenül intézik a kormányhoz vagy a törvényhozáshoz, egyébként is törvényhatóságokkal, konzulátusokkal, szaktudósítókkel, magántestületekkel és magánosokkal, valamint egymás között is egyenes levelezés útján szabadon érintkeznek.

A mezőgazdasági kamarák összes levelezései postabérmentesek.

I. FEJEZET.

A mezőgazdasági kamarák alakítása, szervezete és felügyelete.

4. §. A mezőgazdasági kamarák működési területét és székhelyét első ízben Ő Felsőge legfőbb jóváhagyásának kikérésével és az országos mezőgazdasági kamara meghallgatásá-

== Jobb és ==
megbízhatóbb
== magvakat ==

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
33 év óta

Mauthner
Ödön

cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében
BUDAPESTEN
VII., Rottenbiller-u. 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.
Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

Ajánljuk nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett magyar fogatos szőlőpermetezőinket, melyekkel nagy munkaerő és permetező anyag megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi, szőlőművelési árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük. 1006

o o Mezőgazdák A jegyű permetező 40 korona. o o
o o " " B " " 34 " o o

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE — BUDAPEST V. —
Alkotmány-utca 31.

val (18. §.) a földmivvelésügyi miniszter állapítja meg.

Minden későbbi új területi beosztásnál is Ő Felsége legfelsőbb jóváhagyása lesz esetéről-esetre kikérendő.

Budapest székhellyel a mezőgazdasági kamarák, országos gazdatestületek és szövetkezetek kiküldötteiből (20. §.) országos mezőgazdasági kamara alakítandó.

5. §. A mezőgazdasági kamara első alakuló közgyűlését a földmivvelésügyi miniszter hívja össze. Az alakuló közgyűlés tanácskozásainak első tárgya az alapszabályok megállapítása.

Az alapszabályoknak a jelen törvényben előírt korlátokon belül tartalmazniuk kell a következőket:

1. a kamara székhelyét és működési területét (4. §.);
2. az egy szavazatra jogosító érdekelttség legkisebb fokát (12. §.);
3. a kamarai tagok kilépésének sorrendjét (11. §.);
4. a kamarai ülések határozatképességéhez megkívántató tagok számát;
5. a kamarai ülések egybehívásának módját;
6. az elnökség választását, jogkörét, működési idejét;
7. a kamarai tanács választását, jogkörét, működési idejét;
8. hivatalos közlemények kihirdetésének módját;
9. az alapszabályok megváltoztatásának módját;
10. a közgyűlésnek fenntartott ügyeket, melyek sorába okvetlenül felveendő az ügyrend, évi költségvetés megállapítása, az évi zárószámadások jóváhagyása, kamarai illetékek megállapítása, kölcsönfelvétel, tulajdonszerzés és elidegenítés, elnök, alelnök, tanács, szakosztályi és bizottsági tagok választása, a kamarai kültagok és az országos mezőgazdasági kamarába kiküldendő tagok megválasztása és végül tiszteletdíjak és évi illetmények megszavazása.

A kamarai közgyűlés által elfogadott alapszabályok a földmivvelésügyi miniszterhez terjesztetnek fel jóváhagyás végett.

6. §. A mezőgazdasági kamara ügyrendjét maga állapítja meg, az országos mezőgazdasági kamara pedig megerősíti.

A kamara évenként legalább egyszer közgyűlést tart.

A kamarai közgyűlés az ügyek állandó vitelére az elnök mellé egy 20 tagból álló kamarai tanácsot választ, mely a szükséghez képest tart ülést. A kamarai közgyűlés a tagok sorából szakosztályokat alakíthat vagy meghatározott feladatok teljesítésére ideiglenes jellegű bizottságokat küldhet ki.

Ugy a szakosztályok, mint a bizottságok a szükséghez képest szakférfiakkal egészíthetik ki magukat.

A kamara ülései rendszerint nyilvánosak. Oly ügyek azonban, melyek nyilvános tárgyalásra nem alkalmasak, valamint olyanok, melyek a kormány részéről bizalmasan, titoktartás terhe alatt közöltetnek, zárt ülésben tárgyalandók.

A tárgyalásokról jegyzőkönyvek vezetendők, melyek négy héten belül másolatban a földmivvelésügyi miniszterrel és az országos mezőgazdasági kamarával közlendők.

A mezőgazdasági kamarák közgyűléseire szóló meghívók idejében megküldendők a földmivvelésügyi miniszternek, az illető kamarák működési területéhez tartozó törvényhatóságoknak és az országos mezőgazdasági kama-

rának. Ugy a kormány, mint a törvényhatóságok és az országos mezőgazdasági kamara kiküldöttei a kamara ülésein résztvehetnek és felszólalhatnak.

7. §. Évi költségvetését és zárószámadását a mezőgazdasági kamara maga készíti el s helybenhagyás végett felterjeszti a földmivvelésügyi miniszterhez, akitől ha 30 napon belül elintézés nem érkezik, a költségvetés jóváhagyottnak tekintendő.

8. §. A mezőgazdasági kamarákat kifelé az elnök vagy annak helyettese képviseli. Minden oly okiratot, amely kamarai ingatlan vagy szerzését, eladását vagy megterhelését tartalmazza, a kamara nevében az elnök, illetve helyettese és a kamarai tanács egy tagja ír alá.

A mezőgazdasági kamara pecsétjében a kis magyar címert használja a következő körirattal: „... mezőgazdasági kamara“.

9. §. A határozatok foganatosítására és egyéb munkák teljesítésére a kamara egy vagy több elméleti és gyakorlati szakképzettséggel bíró egyént rendes fizetéssel állandóan alkalmaz a szükséges segédszeméllyel együtt.

A kamara főtisztviselőjét a közgyűlés, egyéb rendes fizetéssel állandóan alkalmazott tisztviselő- és segédszemélyzetét a tanács választja.

10. §. A mezőgazdasági kamarák felett a legfőbb felügyeletet a földmivvelésügyi miniszter gyakorolja. A mezőgazdasági kamara a miniszter-tanács előterjesztésére az esetben, ha hivatását nem teljesíti vagy hatáskörét túllépi, Őfelsége legfelsőbb jóváhagyásával felosztható. Ez esetben azonban új kamarai tagok választása három hónapon belül elrendelendő.

Az ügyeknek időközben való ellátásáról a földmivvelésügyi miniszter intézkedik.

II. FEJEZET.

A mezőgazdasági kamarai tagok jogviszonya.

11. §. A mezőgazdasági kamara áll:

- a) beltagokból és
  - b) kültagokból.
- A beltagok választása céljából választókerületek alakítandók.

Választó kerület a törvényhatósági joggal felruházott város, rendezett tanácsú város és a közigazgatási járás.

Minden törvényhatósági joggal felruházott város és minden közigazgatási járás négy rendes és két póttagot és minden rendezett tanácsú város két rendes és egy pótbeltagot választ. A rendes beltagok közül legalább kettőt, illetve rendezett tanácsú városokban legalább egyet a választókerületben gazdálkodók sorából, a többieket a kamara területén állandó lakással bírók közül kell választani.

A mezőgazdasági kamarák beltagjai hat évre választatnak. A kilépő tagok újból választathatók s addig maradnak állásukban, míg az új választás igazolása megtörtént.

Az elhalálozott vagy más okból kivált beltagok helyébe a választási időtartam hátralevő részére elsősorban az illető választókerület pótbeltagja hívandó be. Pótválasztásnak helye nincs.

A kültagokat a mezőgazdasági kamarák választják oly egyének sorából, akik a mezőgazdaság körül érdemeket szereztek s illetve akiknek bevonása hivatalos állásuknál fogva is fontossággal bír.

A kültagok megbízatása három évre szól, a kamara ülésein tanácskozási joggal bírnak s számuk a beltagok egyötöd részénél nagyobb nem lehet.

12. §. Választói jogát a kamarai illeték fizetésére kötelezettek és szavazattal bírók közül csak az gyakorolhatja, aki polgári jogainak élvezetében van, magyar honpolgár és 24-ik életévét betöltötte.

A szavazati jog a földbirtokosnál az érdekelttség aránya szerint gyakorlandó. Ez okból az alapszabályokban meg kell határozni a kataszteri tiszta jövedelem alapján az érdekelttség azon legkisebb fokát, amely egy szavazatra jogosít.

Ezen legkisebb foknál kevesebbel érdekelttek, ha önként nem csoportosulnak, a községi előjáróság által képviseltetnek. A választókerület összes szavazatainak felénél több szavazatot egy érdekelt birtokos sem gyakorolhat.

Egy-egy szavazattal bírnak:

a) azon bérlők, akik a választókerületben legalább is a legkisebb érdekelttségi foknak megfelelő kataszteri jövedelemmel bíró földbirtokot bérelnék;

b) minden a választókerület területén állandó lakással bíró s kamarai illetéket fizető okleveles gazda, erdész és állatorvos, lelkész és tanító, gazdasági egyesület, gazdalkör és gazdasági célú szövetkezet állandó fizetéssel alkalmazott egy-egy, az illető testületek által kijelölt tisztviselője.

Jogi személyek törvényes képviselőjük útján gyakorolják szavazatukat. Külföldön székelő jogi személyek, bár kamarai illeték fizetésére kötelezettek, választói jogot nem gyakorolhatnak.

A törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban a kamarai tagok választását a polgármester, a közigazgatási járásban a főszolgabíró vezeti.

A kamarai tagok választásánál kövendő eljárást közelebbről a földmivvelésügyi miniszter rendeletileg állapítja meg.

A választások elleni vagy a választói jogosultsággal összefüggő s a végrehajtási rendeletben megállapított határidőn belül benyújtott felszólamlások felett az illetékes mezőgazdasági kamara végérvényesen dönt.

13. §. Mezőgazdasági kamarai beltagul megválaszthatók a kamarai illetéket fizetők sorából oly egyének, akik:

1. magyar honpolgárok és legalább a 30 éves életkort betöltötték, polgári jogaik gyakorlatában vannak, csőd vagy gondnokság alatt nem állanak, nyereségvágyból származó vagy a közérköcsöt sértő valamely büntetett vagy vétség vagy a nemzeti állam, vallás vagy vagyonellenes izgatás miatt büntetve nem voltak s a magyar nyelvet szóban és írásban bírják. Ezenkívül

2. oly földbirtokot bírnak tulajdonul vagy bérelnék a választókerületben, melynek kataszteri tiszta jövedelme megüti az érdekelttség legkisebb fokát (12. §.), vagy

3. a mezőgazdasági tanüggyel gyakorlatilag foglalkoznak, illetve legalább 10 éven át foglalkoztak, vagy

4. mint okleveles gazda- és erdőtisztek, állatorvosok a gyakorlatban 10 éve működnek vagy működtek, vagy

5. a gazdasági egyesületek, mező-, illetve erdőgazdákából alakult szövetkezetek vagy társulatok állandóan alkalmazott tisztviselői, mező- vagy erdőgazdasági irányú szaklapok szerkesztői, kik a pályán legalább 10 évet töltöttek, vagy végül, akik

6. a mezőgazdasági kamara részéről a földmivvelés körül szerzett érdemeik elismerésül a válasszthatósággal felruháztattak.

14. §. Minden valamely tag személyében beálló oly körülmény, mely az illetőt a választ-

<p>Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.</p> <p>Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.</p> <p>Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.</p> <p>Fü és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.</p>	<h2 style="margin: 0;">Sárga Kristof</h2> <p style="margin: 0;">utódai</p> <p style="margin: 0;">fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára</p> <p style="margin: 0;">Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.</p> <p style="margin: 0;">Telefon-szám 567. Telefon-szám 567.</p>	<p>Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszakasz szerűen készítve, olcsó árban található.</p> <p>Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.</p> <p>Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.</p>
--	--	--

hatóságból kizárja, a tagságnak megszüntetését eredményezi.

A mezőgazdasági kamara oly tagját, aki ellen a jogérvényes bírói határozat alapján büntügyi vizsgálat van folyamatban, annak befejeztéig a tagsági jogok gyakorlásától fel függesztheti. E határozathoz a jelenlevő szavazatoknak legalább kétharmada szükséges.

Az a kamarai tag, aki a kamara ülésén egy éven belül egyszer sem vett részt és távolmaradását nem igazolta, a kamarai tagok sorából töröltetik.

A kamarai tagok tisztüket ingyen látják el. Vidéki tagok készpénzkiadásait, utiköltségeit azonban a kamara megtérítheti.

Különleges megbízások, kiküldetések teljesítése alkalmából kárpótlás, illetve megfelelő díjazás nyújtható.

15. §. A kamarai tagok választási rendjét a mezőgazdasági kamarák meghallgatásával az országos mezőgazdasági kamara megváltoztathatja. Ezen új választási rend a földmivelésügyi miniszter által Ó felsége legmagasabb jóváhagyásával léptethető életbe.

III. FEJEZET.

A kamarai illetékről.

16. §. A mezőgazdasági kamarák kiadásait, amennyiben azok másnemű bevételek, különösen államsegély által nem fedeztetnének, az egyes birtokosokra a fillérek mellőzésével kikerekített kat. tiszta jövedelem arányában osztják szét.

Az így kivetett kamarai illeték a kataszteri tiszta jövedelem egy százalékát meg nem haladhatja s csak rendkívüli esetekben a földmivelésügyi miniszter hozzájárulásával emelhető még legfeljebb fél százalékkal.

Bérlők, okleveles gazdatisztek, erdőtiszték és állatorvosok, a mező- vagy erdőgazdasági tanúgyi szolgálatában álló egyének, gazdasági egyesületek, gazdakörök, mező- illetve erdőgazdák által alakult szövetkezetek vagy társulatok állandóan alkalmazott tisztviselői, mező- és erdőgazdasági irányú szaklapok szerkesztői állandó kamarai illetékké az általuk fizetett jövedelmi és személyes kereseti országos adó egy százalékát fizetik.

A kamarai illeték behajtása az országos adóval egyidőben és ugyanazon állami közegek által történik, mely közegek a behajtott illetékeket a kamaráknak közvetlenül szolgáltatják be.

A kamarai illetéknek kivetése elleni felszólalások felett a kamara végérvényesen dönt.

Amennyiben oly berendezések vagy intézkedések költségeiről van szó, amelyek kiváló nagy mértékben vagy kiváló kis mértékben egyes választókerületek javát szolgálják, a mezőgazdasági kamara közgyűlése az érdekelt kerületek nagyobb vagy kisebb mértékben való megterhelhetését rendelheti el.

Ilyenmü határozatok az esetleges ellenvéleménnyel együtt a földmivelésügyi miniszterhez jóváhagyás céljából felterjesztendők.

Második cím.

A kamarai illetékről.

17. §. Az országos mezőgazdasági kamara, a mezőgazdasági kamarák központi szaktestülete, véleményezőleg nyilatkozik a kormány által hozzáutalt vagy a mezőgazdasági kamarák által előterjesztett szakkérdésekben, tárgyalja a mezőgazdasági kamarák közös érdekű ügyeit, megvitattja a tagok által felvetett esz-

méket s önnálló indítványokat és javaslatokat terjeszt a földmivelésügyi miniszter elé, amennyiben pedig törvényes rendelet hatósági jogkörrel ruházná fel, eljár a reábizandó ügyekben, a szükséghez képest a mezőgazdaság érdekeit szolgáló intézményeket gondozásba vesz vagy ilyeneket alkot s működése kiterjed általában e törvény 2. §-ában a mezőgazdasági kamarákra vonatkozólag megállapított azon feladatokra is, amelyek megoldása csak országos keretben lehetséges.

Az országos mezőgazdasági kamara pecsétjében a közép magyar címet használja a következő körülírással: „Országos Mezőgazdasági Kamara“.

I. FEJEZET.

Az országos mezőgazdasági kamara alakítása, szervezete és felügyelete.

18. §. Az országos mezőgazdasági kamara tagjait első ízben az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége meghallgatásával a földmivelésügyi miniszter nevezi ki.

A kinevezett tagok száma 80. Az országos mezőgazdasági kamara első alakulása a földmivelésügyi miniszter összehívására történik.

A földmivelésügyi miniszter által kinevezett tagokból megalakult országos mezőgazdasági kamara feladata a mezőgazdasági kamarák számának, szervezetének, működési területek, a vármegyei gazdasági egyesülethez való viszonyuk megállapításánál és a mezőgazdasági kamarák szervezésénél közreműködni és illetve ez irányban a földmivelésügyi miniszternek tanácsot s a mezőgazdasági kamaráknak irányítással szolgálni.

A mezőgazdasági kamarai tagok első választásánál felmerülő panaszok felett végérvényesen az országos mezőgazdasági kamara dönt s ugyanő igazolja a mezőgazdasági kamarák alakuló ülése által az országos mezőgazdasági kamarába tagul választott megbízóleveleit is.

A mezőgazdasági kamarák megalakulásának megtörténtével s a kerületi kamarák által választott országos mezőgazdasági kamarai tagok megbízásának igazolásával a kinevezett tagokból alakult országos mezőgazdasági kamara működése megszűnik s annak elnöke a mezőgazdasági kamarák által választott kiküldötteket új alakuló gyűlésre hívja egybe.

A későbbi alakulásnál is a kamara elnöke működik közre, aki a kamarai tanácsal addig marad hivatalában, míg az új kamara meg nem alakul s illetve elnököt és kamarai tanácsot nem választ.

19. §. Az országos mezőgazdasági kamara évenként legalább egyszer teljes ülést tart, az ügyek állandó vitelére pedig az elnök mellé legfeljebb 30 tagból álló tanácsot választ.

Rendkívüli teljes ülést az elnök bármikor összehívhat, a földmivelésügyi miniszter vagy 20 tag kívánságára pedig köteles összehívni.

Jelen törvény 6., 7., 8., 9., 10., 14. §§-ai és 5. §. a 2. 3. pontok kivételével az országos mezőgazdasági kamarára nézve is alkalmazást nyernek.

Az országos mezőgazdasági kamara működéséről évenként a kerületi mezőgazdasági

kamarák évi jelentésének kivonatával együtt jelentést tesz közzé.

Az országos mezőgazdasági kamara költségeit felerészben az állam, felerészben a mezőgazdasági kamarák viselik.

II. FEJEZET.

Az országos mezőgazdasági kamarai tagok jogviszonya.

20. §. Az országos mezőgazdasági kamara áll:

1. beltagokból és
2. kültagokból.

Beltagok:

a) a mezőgazdasági kamarák elnökei és azok közgyűlése által választott három-három tag;

b) az országos mezőgazdasági kamara által kijelölt gazdatestületek és szövetkezetek elnökei és azok közgyűlése által választott három-három tag.

Kültagok:

az országos mezőgazdasági kamara által a kiválóbb gazdasági szakférjak sorából választott legfeljebb 20 egyén, akik tanácskozási joggal bírnak.

Ugy a bel-, mint a kültagok megbízásának tartama három év.

21. §. Ezen törvény végrehajtásával a földmivelésügyi miniszter bizatik meg.

Indokolás a mezőgazdasági kamarákról kidolgozott törvényjavaslat-tervezetthez.

Általános elvek.

Az egyes kereseti ágak érdekképviseleti szervezkedését az az óriási változás tette szükségessé, amelyet a szabad verseny elvének a gazdaságpolitikában való tényleges elfogadása előidézett.

Az érdekképviseleti szervezetek régi formáit, amelyek valósággal béklyóba verték az egyes kereseti ágak szabad fejlődését s a népszéles rétegei gazdasági boldogulásának, előrehaladásának lehetőségét, a szabadság szellője elsöpörte.

A szabad verseny által kérielhetetlen küzdelembe állított gazdasági tényezők azonban csakhamar egymásra utaltságuk tudatára ébrednek s előbb társadalmi, majd törvényhozási uton létesülnek érdekképviseleti szervezetek, melyeknek feladata az egyes gazdasági ágak érdekeinek képviselete felfelé a kormányzat és törvényhozással s kifelé a többi gazdasági tényezővel szemben.

Minél nagyobb befolyása van a közvéleménynek az országos kérdések elintézésére, annál fokozottabb mértékben nyomul előtérbe olyan szervezetek létesítésének szükségége az egyes gazdasági tényezőkre nézve, amelyek mint e tényezők összességének képviselői kellő erkölcsi és anyagi súlyjal bírnak a közvélemény kedvező befolyására s illyképp az ország gazdasági politikájának olyatén irányítására, amely számol az általa képviselt gazdasági tényezők jogos érdekeivel.

Az érdekelt gazdasági tényezők közül az érdekképviseleti szervezkedés, a tömörülés szükségességét és fontosságát legelőbb a kereskedelem látta át, majd utána az ipar s ebben találjuk meg a magyarázatát annak, hogy az egyes törvényhozások is kivétel nélkül előbb gondoltak a kereskedelem és ipar

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kítűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMAR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

törvényes érdekképviselői szervezésére, mint a mezőgazdaságra, amelynek mivelői boldogulása kezdetben kevésbé is függött kormány és törvényhozási intézkedésektől, de a mezőgazdasági érdekelttség szétszórtságánál és tájékozatlanságánál fogva kevésbé is volt társadalmi mozgalmakba bevonható és tömöríthető.

Igy történt ez nálunk is. Már az első alkotmányos kormány kereskedelmi minisztere, Klauzál Gábor 1848-ban felhívta a kereskedelmi és iparosköröket, hogy tegyenek javaslatot a nyugaton már rég bevezetett kereskedelmi és iparkamarák miként való életbeléptetése tárgyában. Az első kereskedelmi kormány ezen kezdeményezése természetesen a később bekövetkezett események következtében megdőlt, de két évvel később 1850-ben március 20-án kelt rendelettel, az abszolút kormány Magyarországon is elrendelte a kereskedelmi és iparkamarák szervezését, amelyek azóta tényleg működésben is vannak s illetve az alkotmányos kornak beköszöntével az új magyar kormánynak is első gondja volt, hogy 1868. évi VI. t. c.-ben megalkossa a kereskedelem és ipar törvényes képviselőjét.

A kereskedelemnek és iparnak nálunk immár 58 éves multtal bíró érdekképviselői szervezete van. Ezzel szemben a mezőgazdasági érdekképviselő kérdésére, bár a magyar gazdaközvélemény több kevesebb nyomattal és kitartással immár három évtized tartja napirenden e kérdést és sürgeti megoldását, csakis a jelen törvényjavaslat tervezettel jutott első ízben a komoly megvalósulás állapotába.

A történelmi hűség kedvéért meg kell emlékeznünk két tényről. Az egyik az, hogy a 40-es évek végén komoly mozgalom indult meg oly irányban, hogy az Országos Magyar

Gazdasági Egyes. törvénybe iktattassék, amely mozgalomnak azonban gátat vetettek a később bekövetkezett események. De míg az abszolút kormány az első alkotmányos kormány kezdeményezését a kereskedelmi és iparkamarák életbelépésével csakhamar megvalósította, addig a mezőgazdasággal nemcsak nem törődött, sőt tudjuk, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület működése hosszabb ideig szünetelt is s az abszolút kormány minden társadalmi ellenőrzés híján hozhatta meg a magyar mezőgazdaságot oly sok irányban károsító intézkedéseit.

A későbbi idők folyamán sem rokon-szenvezett a gazdasági egyesületekkel, amelyek a nemzet újraébredésének előkészítői, a nemzeti eszme ápolói voltak.

A második kezdeményezés 1887-ben a „mezőgazdasági rendtartás” címmel az akkori kereskedelmi, ipari és földmivelségi miniszter, gróf Széchenyi Pál által készített törvényjavaslat keretében látott napvilágot, amelynek VII-ik fejezete a „gazdasági egyesületekről”, VIII-ik fejezete pedig a „gazdasági bizottságokról” szólt.

Ez a tervezet azonban, amely egyébként is csak a gazdasági egyesületek hatékonyabb ellenőrzését s nem érdekképviselői szervezett létesítését célozta, a gazdaközönség-oly ellen-szenvével találkozott, hogy a törvényjavaslat csak tervezet maradt s amidőn egyéb részeiben is jelentékenyen átdolgozva gróf Bethlen András földmivelségi miniszter alatt 1894-ben, mint XII. t.-cikk a „mezőgazdaságról és mezőrendőrségről” címmel életbe lépett, abban csak a járási mezőgazdasági bizottságok intézménye maradt meg, igen korlátolt hatáskörrel.

Tehenészetek szervezése és vezetése.

Irta: Szász Ferencz.

V.

A törzskönyvi számot a szarvba szokás beleégetni. A borju jelzésére szánt törzszámot pedig lehet a nyakra sütni, vagy crotaliával a fülbe fügeszteni, vagy esetleg egy nagyobb anya és egy kisebb borju sorszám jelző számmal a fülbe tetoválni.

Kötelességemnek tartom még megjegyezni, hogy ha pld. oly nagy volna a törzskönyvvezető állomány, hogy az abc. betűi nem futnának ki, hát egyes betűk számjelzéssel többször is szerepelhetnek. Péld. B¹ B² jelzésű betűvel, kezdő nevek vagy pedig egyik B vel kezdődő családot vezetjük közönséges írással, másikat pedig rond írással.

Ugy a törzskönyvi lapra, mint a betűsoros nyilvántartási jegyzékre, vonatkozólag bővebb felvilágosítással szolgál a mellékelt 2. és 3. számú minta, melyeket néhai Ásványi Lajos volt kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézeti intéző. »Utmutató a tanintézeti gyakorlatokhoz» című munkájából mellékelek.

A mi magát a tenyésztés technikáját illeti, hát tehenészeteknél csakis a kézből való párosítás szokásos és egyben csakis az indokolt és pedig azért mert az elletést el kell osztanunk az év minden szakára, hogy ez által mindig legyenek a lactatio első periódusában lévő tehenünk, s ne jöjjünk olyan helyzetbe, hogy egyszer igen sok, máskor igen friss fejésünk legyen, mert akkor tejünk is egyszer igen sok lesz, máskor igen kevés.

Természetesen vannak esetek, mikor az illető tehenészet nincs határozott mennyiségű, vagy legalább is szűk korlátok között ingadozó tejmenyiség szállítására kötelezve, s akkor, — ha a tej ára is mindig egyenlő, — természete-

Szarvasmarhák törzskönyve. Cluj

2. sz. minta.

A törzskönyv- zés ideje	Az állat			Szárma		Leírása	Méretek							Élősúly	Jegyzetek: egészségi állapot, elhullás v. eladás stbre nézve						
	törzskönyvi száma	neve ivara és fajtája	kora	saját tenyész- tésből			Színe, ismertető jelei, szarvállása stb.	a fej hossza	a homlok átmérője a halántékánál	a homlok átmérője a szemöldök között	az állat hossza a fejtől a fartőgig	övmérete a mar- mögött mérve	magassága				ivar érett korában	3 éves korában	4 éves korában		
				apja	anyja								a marnak			a farbubnak				a hátnak	a fartőgnek
889. VI/6.	55	Csalfa tehén pinzgau fajta	1887. IV. 22	Nyalka eredeti állat 20.	Czifra 38	Saját neve- lésű	centimeter							400	430	500	Egészség tekintetében mindig kifogástalan volt, úgy, hogy soha gyógykezelés alatt nem állott. Étkessége rendkívüli jó volt s e mellett a takarmányban nem válogatott, legelni pedig épen szerette. Borjait nagyon szerette és féltette. A kolozsvári tenyészállatkiállításon kiténtetést nyert.				

A tenyésztés alatt nyert ivadékokra és a tej termelésre vonatkozó adatok.

A fo- lytatás ideje	év	hó	nap	Az apa állat neve és trsk. száma	A vemhesség időtartá- ma napokban	Az ellés ideje	A borju						A szoptatási idő alatt elfogyasztott tej mennyi- sége literekben és az e mellett felhasznált pót- takarmányok megneve- zése	A szoptatási napok száma	A borjú		Fejési adatok		Észrevételek: (Próba fejések v. havi fejési átlagok jegyzéke stb.)	
							darab	kilogramm	leírása	neve és tenyészállattá történt bejegyzése alkalmával nyert trsk száma	hány napig fejtetett	hány liter tejet adott összesen								
1889.	IV.	9	9	Villám eredeti állat 1.	284	1890. I.	25	55/1	1	1	38	112	255	400	360 liter tej továbbá zab és árpa dara	90	Csorba	325	35% zsir 1557-0	Eladatott tenyész- tésre 1891. V/7. gr. Mikes M. urnak 150 frt.
1890.	V.	19	19	" "	278	1891. III.	3	55/1	1	1	48	130	250	415	350 liter tej ugy mint fent	90	Csillag	323	36% zsir 2093-0	Eladatott tenyész- tésre 1892. XII 15. Petó M. urnak 150 frt.
1891.	V.	21	21	" "	276	1892. VI.	3	55/1	1	1	44	128	140	372	380 liter tej ugy mint fent	95	Csengő	311	39% zsir 1563	Eladatott a sze- benmegyei tan- gazdaságnak te- nyésztésre.
1892.	N.	4	4	" "	299	1893. VII.	19	55/1	1	1	40	132	235	400	400 liter tej ugy mint fent	100	Csokros	324	34% zsir 1912-5	

Négy év alatt termelt összesen: 4 borjut.

Mint. fölértékű
Tejet: 71705 l. tenyészállat el-
adatott.

tesen télen ellet, hogy a 2—3—4 hónapos borja a zöldbe harapjon s jövőtéleire megerősödjön. Ez ideális állapot volna, mert míg egyrészt megkönnyíti a borju nevelést, másrészt a friss fejs tehén tejelését télen sok répával, szükséges szálas takarmánnyal és abrakkal — a tőgy működés élettana alapján forszírozhatja, s az ilyen tehén mikor zöld takarmányra kerül, számtalan tapasztalat szerint, — hogy úgy mondjam ismételt lőkést kap a bő tejelésre.

Ez az eset azonban ritka lévén, maradjunk a csoportonkénti elletés tárgyalásánál!

Nagyobb tehenészetekben, hogy pontosan eloszthassuk az elletést, elosszuk az állományt 12 vel vagyis a hónapok számával, s ezzel megkapjuk hány tehenet kell minden hónapban felüzetnünk.

Mielőtt tovább mennék megjegyzem, hogy esetleges ragályos betegségek, milyenek a járványos elvetelés, fertőző hüvely hurut etc. nagyon gyakran épen az üzetések által terjednek, miért is nagyon jól teszi a tenyésztő, ha minden üzetés után 2% creolinos oldatot fecskendeztet a bika vaszurájába, közvetlenül szőkés után, mi által az esetlegesen a himvessző külső felületére tapadt bakteriumokat, valószínűen megsemmisíthetjük. Hogy idegeneknek ne igen folyattassunk ezután természetes.

Különösen nagyobb tehenészetekben, fellette fontos az hogy *ellések idejét* ne csak a tenyésztet tulajdonképpeni vezetője tudja, hanem

kell azt tudnia a *közvetlen felügyelettel* megbízott tehenes gazdának sőt a fejknek is. Fontos ez azért is mert a *születendő borju érdekében* nem szabad a tehenet — még ha adna is tejet, — egész ellésig fejni, hanem 8 héttel ellés után apaszuk el. Az elapasztás soha se történjék úgy, hogy kevesebb és kevesebb tejet fejjünk ki, — hanem úgy, hogy a *fejési időközöket meghosszabbítjuk!* Nevezetesen az ellés előtti 9—10 ik héten 3 szori fejés helyet csak 2 szer illetőleg 2 szeri helyett csak 1 szer fejjünk naponta vagy 3—4 napig, majd másodnaponként fejjünk, *de valamenyiszer telyesen ki-fejjük a tőgyet*

A mi már most folytatások és ellések nyilván tartását illeti, az rendes helyen a következő jegyzékek az istálló falára aggatandó táblák segítségével történik.

IRODALMI SZEMLE.

A gazdasági növények nemesítése. Irta: Grabner Emil, az országos magyar királyi növénytermesztési kísérleti állomás adjunktusa. (227 oldal, 100 képpel).

Hazánkban a növénynevelés annyira fejletlen, hogy csaknem valamennyi gazdasági növényünk termőképesebb fajtájának magját külföldről vásároljuk, legelterjedtebb árpafajtáink a Hanna-árpa, legjobb zabfajtánk a duppai zab, csaknem valamennyi rozs- és burgonyafajtánk mind külföldi származásúak és ha ezek termését állandóan színvonalon akarjuk tartani, időszakonként újból külföldről kell a vetőmagot beszereznünk.

Milliókkal adózunk ezen a réven a külföld növénynevelőinek, pedig magunknak tarthatnók ezen hasznót, ha mi is foglalkoznánk a növények nemesítésével.

Ezért az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy a külföld növénynevelését tanulmányoztatja és ezen alapon a gazdasági növények nemesítéséről egy gyakorlati használatra alkalmas kézikönyvet bocsájt közre. Ezen feladat megoldásával az egyesület fent nevezett szerzőt bizta meg, ki Ausztria, Németország, Franciaország és Svédország legkiválóbb növénynevelő telepeinek tanulmányozása után írta meg ezen munkáját.

A munka a növénynevelés elméletének ismertetése után a nemesítés gyakorlati keresztülvitelének általános munkálatait behatóan ismerteti, azután a buza, rozs árpa, zab, tengeri. takarmányrépa és burgonya nemesítésére szolgálat teljesen kimerítő, részletes utmutatást, mert ezek azon növények, amelyek nemesítése gyakorlati gazdáknak a legtöbb hasznót szolgáltathatják. végül ismerteti a növények okoskerü vetőmag-termesztését is.

Manapság alig van jövedelmezőbb gazdasági üzemág, mint a növénynevelés vagy más néven: vetőmagtenyésztés. csak az a baj, hogy gazdáink ennek végrehajtási módjáról nincsenek tájékoztatva. Ezen feladatot kívánja szolgálni ezen munka, mely egyszerű, könnyen érthető modorban, de kimerítően ismer-

teti a tárgyát úgy, hogy a nemesítést ezen alapon bárki is végrehajthatja.

A munkában ismertetett növények nemesítése nem kíván nagy tőkebefektetést és tulsok fáradságot, az ott ismertetett eljárásokkal a nemesítés sikere biztos és 5—6 év alatt elérhető, azért ezen növények nemesítésének felkarolása minden belterjes viszonyokkal rendelkező gazdának ajánlható.

A gabonafélék nemesítését már az aratás előtt kell előkészíteni és azért ismételen ajánljuk ezen könyvet gazdaközönségünk szives figyelmébe.

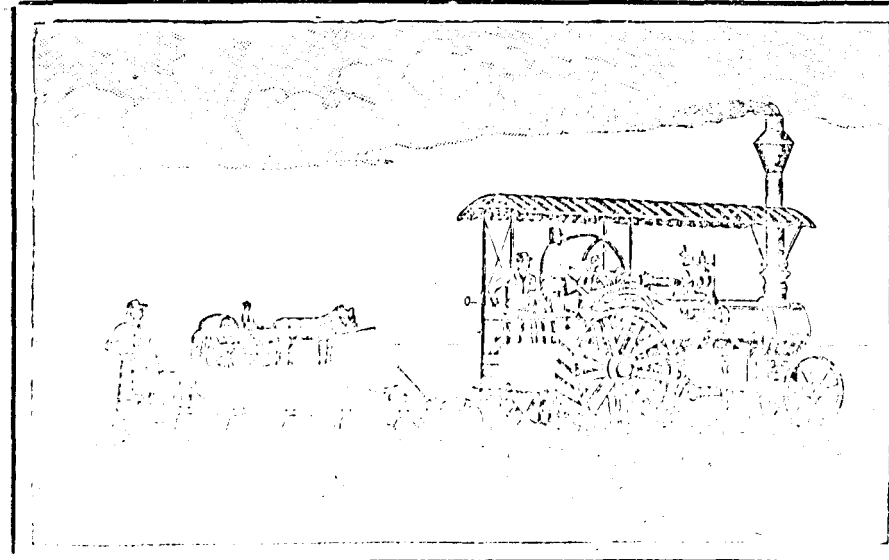
Ára füzve 5 korona, tartós vászonkötésben 6 korona. Megrendelhető a »Patria« r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 45. sz. (Köztelek.)

A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony. Az 1900. XXVII. t. cz. magyarázata. Irta: Dr. Vantsó Gyula előszóval ellátta: Rubinek Gyula az O. M. G. E. igazgatója. Az 1900. évi XXVII. t. cz., mely a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyt szabályozza, immár nemsokára egy évtizede lesz, hogy életbelépett és ennek dacára nem rendelkezünk eddig olyan művel, amely ezt a gazdára és a gazdatisztra nézve egyaránt rendkívül fontos törvényt gyakorlati szempontból ismertette volna. A fenti könyv hézagpótló munka, amennyiben szerzője *nyolc éves bírói gyakorlat alapján ismerteti* a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyt és közli a vonatkozó *elvi jelentőségű bírói határozatokat*. A könyv 12 fejezetből áll, a törvény szövege s a végrehajtási rendelet mint függelék szerepel, minden egyes szakasz végén annak megjelölésével, hogy a törvény vonatkozó rendelkezése melyik fejezetben van kimerítően ismertetve. Az egész törvény anyagát a szerző a következőképen osztotta föl: I. Kiknek jogviszonyaira terjed ki a gazdatiszti törvény hatálya. II. Okleveles és nem okleveles gazdatiszt közötti különbség. III. A gazdatiszt hatásköre és kötelességei. IV. Szolgálati szerződés és javadalmazás. V. A szerződéstől való visszalépés. VI. A felmondás. VII. A gyakorlat által szentesített intézmények (próbaszolgálat stb.) VIII. A szerződés azonnal való felbontása. IX. Kártérítés. X. Jogok és kötelességek a felmondás és távozás közti időben. XI. Gazdatiszt helyzete tulajdonos változása esetén. XII. A gazdatiszt, illetve jogutódainak jogai betegség és halál esetén. Ezen fejezetek keretében vannak ismertetve a törvény vonatkozó rendelkezései és a bírói gyakorlat. Mindezek úgy vannak csoportosítva, hogy a keresés a könyvben ugyszólván felesleges, mert az illető fejezetben az összes vonatkozó kérdésekre megtaláljuk a feleletet. A könyv ára 3.— korona. a »Patria« r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésénél Budapesten.

A könyv előszavában a következőket írja Rubinek Gyula: „A gazdatiszt és birtokos közötti jogviszony terén az 1900. évi XXVII. t. cz. életbeléptetéseig a legteljesebb jogbizonytalanság uralkodott. A gazdatiszt — ha csak jogviszonya szabályozásáról külön szol-

Betűsoros nyilvántartási jegyzéke a törzskönyvezett állatoknak. 3. sz. minta.

B		A	
Jegyzet	Véteget Gr. Pe- jacsóvíts-féle te- nyészetből	Kisörölkötött vé- kony csoportzata miatt	Eredeti állat Lize ne- vét elhagyva, kapja jelenlegi nevét
A törzskönyv lapszáma	38	38	16
Az állat neve	Bimbó	Bojtos	Árpás
Borju száma	—	39/1	—
Törzskönyvi száma	39	—	18
A törzskönyv lapszáma	38	38	16
Az állat neve	Betyár	Betyár	Árdás
Borju száma	39/2	18/2	—
Törzskönyvi száma	—	—	18

UJI Egygéprendszerű gőzszántás UJI (egy ölet fogó 7 vasu ekével).
 Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

1903

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

gálati szerződésben nem gondoskodott — teljesen a birtokos szeszélyének és önkényének, illetve jóakarátának volt kiszolgáltatva. De szabályozatlan volt az a kérdés is, hogy tulajdonképpen ki is a gazdatiszt, micsoda kvalifikáció jogosít a gazdatiszti címzés használatára. A gazdasági akadémiáról és tanintézetekről kikerült egyének csalódottan látták, hogy nagy költséggel és fáradsággal megszerzett oklevelük és szakismeretük a gyakorlati életben vajmi keveset ér, mert az jóformán semmi előnyt sem biztosít az oklevéllel, szakképzéssel nem bírókkal szemben. Hogy az 1900. évi XXVII. t.-cz. sem védi meg az oklevelés gazdatisztok jogait s nem nyújtja azt a jogvédelmet a szakértelemnek, a melyet más pályák alkalmazottai élveznek s a melyet a mezőgazdasági kultúra előrevitele terén fontos missiót teljesítő gazdatiszti osztály megérdemel, az köztudomású, de mindenesetre nagy haladás a multtal szemben. Teljes jogbizonytalanságban állt a birtokos is, mert vitás esetben nem volt tájékoztató vagy irányítói jogalap, a melyen elindulhatott volna, a mely eljárásának jogosságát vagy jogtalanságát megállapította volna, a melytől gazdatisztje esetleges jogtalan követelésével szemben megvédte volna. A gazdatiszti törvény immár nyolc éve van érvényben, a gyakorlati élet alkalmat nyújtott a törvény szakaszának az alkalmazására s így ma már bizonyos állandó joggyakorlat fejlődött ki a bíróságok körében e törvény alkalmazása tekintetében. De maga a gyakorlat is szentesített bizonyos jogszokásokat, a melyek megismerése és megvilágítása ugy a birtokosra, mint a gazdatisztra nézve fontossággal bír. Hézagot pótol tehát a jelen mű szerzője, a midőn az eddigi tapasztalatok alapján teljes részletességgel megvilágítja a gazdatiszti törvény egyes szakaszainak szellemét s megismerteti a törvény alapján a bíróságoknál kifejlesztett joggyakorlattal és a gyakorlat által szentesített intézményekkel. Sem a gazdatiszt, sem az a birtokos, a ki gazdatisztet alkalmaz, e munkát nem nélkülözheti, mert a különböző vitás esetek mikénti helyes s mindkét fél érdekeit szem előtt tartó békés elintézésének útját a legnagyobb biztonsággal jelöli meg s mint ilyen, alkalmas a felesleges és gyűlöletes pereskedések elkerülésére. A magam részéről tehát, a midőn az ifjú szerzőt érdemes munkájáért a legmelegebben üdvözlöm egyúttal a jelen munkát jó lélekkel ajánlom az érdekeltek figyelmébe.

Utmutató az állatok és állati nyers-termények szállításához címen *Fokányi László* m. kir. főállatorvos az állatorvosok, állatkereskedők, gazdák és marhalevel kezelőknek nélkülözhetetlen kis könyvet adott ki. A csinos vászonkötésben megjelent zsebkönyv magában foglalja a belföldi és külföldi állatszállításra vonatkozó összes intézkedéseket és a külállamiakkal kötött állategészségügyi egyezményeket s így az érdekelteknek a bel- és külföldi állatforgalomban egyaránt jó tanácsadója. Ára 3 korona. Megrendelhető a szerzőnél, földmivelési miniszterium.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— A falusi tejszövetkezetek 1907-ben. A földmivelési miniszter kiadványában most jelent meg a jelentős a falusi tejszövetkezetek működéséről. Magyarországon a nyugati országokhoz képest elég későn ismerték föl a tejtermelés s így a tejtermékek rendkívüli fontosságát és nemzetgazdasági értékét. Nem szólva egyes, már évtizedek óta tejet termelő nagy uradalmakról, e kis és törpebirtokos nem foglalkozott a kereskedelmi tejtermeléssel, tejtermékek előállításával. Ennek a lanyha fölfogásnak köszönhető, hogy Magyarországon a sajt készítése, különösen a mi a legfinomabb sajtokat illeti, még igen kezdetleges és e fajtákból nagy a behozatal főleg Ausztriából, Franciaországból és Svájcban. Maga az értéke-

sítés is szervezetlen s megtörténik számtalanszor, hogy a magyar gróji sajtot Ausztriába viszik ki, s mint osztrák gyártmányt adják el ismét Magyarországon. *Darányi* miniszter érdeme, hogy az állattenyésztés egyik nagy baját, a tejértékesítés szervezetlen voltát falusi tejszövetkezetek létesítésével szünteti meg. Ennek a miniszteri akciónak eredménye, hogy 1897-ben, midőn ez a nagy munka megindult, 34 szövetkezet, 2767 taggal, 5937 üzletrésszel, 4,700.132 liter tejet értékesített, 538.282 koronával. Tíz évvel később, már 651 falusi szövetkezet, 62.156 tagot, 98.237 üzletrésszel számlált és 84,406.745 liter tejet 10,186.904 koronával értékesített. Vajat: 1897-ben a szövetkezetek 191.254 kilogramot, míg 1907-ben 2,711.028 kilogramot állítottak elő. Legtöbb szövetkezet van Baranyában 92, Vasban 77, Zalában 64, Tolnában 44, Sopronban 41, Marostordában 25, Torontálban 25, Temesben 22, Veszprémben 35, míg a többi megyékben egy és tíz között váltakozó falusi tejszövetkezetek vannak.

— Az ideai aratás. A földmivelési miniszterium június 15-én kiadott termésbecslése szerint az ideai termés valamivel jobb lesz a tavalyinál. A becslés szerint 36.9 millió q buzatermésre lehet az idén számítani. A becslés kiadása óta jelentékenyen változott a helyzet s miután a földmivelési miniszterium újabb termésbecslése csak július hó első napjaiban fog megjelenni, az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* kérdést intézett gabonaárjegyző irodájának tudósítóihoz. A kérdésekre az O. M. G. E. gabonahírszolgálati irodájának tudósítói június hó 25-iki kelettel a következőkben adták meg a választ: Nagy általánosságban gyenge közepes termés várható. A holdankénti átlag kevés, jóval alul marad a rendes évek átlagtermésnél.

— Jelentés a komlóskertek állásáról. Kolozsvár, 1908. július hó 1. Komlóskertjeink általán jól teleltek, még öregebb tőkék kipusztulásáról sem érkezett hír, e nyomon aztán a kifakadás, (a hajtások kiszáradása) is kielégítő volt, s a további fejlődés is jó volt, úgy hogy június hó vége felé a komlóinda már tetőt ért. Az egyes főbb területeken a következőleg áll a komló:

Az erdélyi részeken június közepén általában 7—8 méteres karómagasságot ért, a termőhajtások legtöbb helyen bőven fakadtak, számuk 5—15. A korábbi fajták június végére már kivirítottak. Eddig állati vagy penészkáról nem érkezett jelentés, pár helyen a komlóbolha kiszáradás idején rágta le a hajtások fejét, de utóbb az idején érkező nyáreleji eső leverte a bolhát, s gyorsan felsegítette a másodlagos hajtásokat. Háromszék megyében nem volt elég az eső: egyenetlenek a mellékajtások. Általán kielégítő, sok helyen jó termést remélnek: a mennyiséget így a viritás elején számokban még bajos kifejezni. A nagy Alföld komlóvidékein vegyes volt a júniusi fejlődés. Torontálban igen buján, sok mellékággal nőtt fel, de azóta a szárazság miatt áll; Felsőbácskában a májusban uralkodott szárazság miatt tetőig kuszott az inda, de mellékajtások alig vannak rajta, a korai már tobosodik, a kései viritani kezd; a Dél-Bácskában elég jól fejlődött, a viritás általános. Június végén — a szárazság miatt — mintha megállt volna a fejlődés. Általán közepes termést remélnek. Nagyobb állati vagy penészkár nem igen mutatkozott, éppen Békéscsabán tett a jégverés 75% o kárt. A *Dunántúli* kertekben a viritás már június elején meg volt, a mellékajtások száma 8—10, de alig egy-két araszosok, a korai toboz fejlődése már oly előre haladt, hogy pár nap múlva megindul a szedés. A májusi szárazság miatt a tobozok nem éppen tulbuják, de tömöttek lesznek. Penészkár szintén nem volt, de némely uradalmi komlóskertben az ormányos bogár rágta a korai hajtásokat. A termésreménység jó, közepes, a minőség jó lesz, ha még valami baj nem éri a szedésig. A *Felvidék* uradalmi kertjei aránylag még a legjobban állanak az idén. Három-négy indával gyorsan fejlődött, aránylag elég termőága-

kat bocsájtott, s a korai féleken szépen áll a tobozosodás, a kései komlótövek pedig szépen kezdenek viritani. Közepesenél jobb termést remélnek.

A *külföldön*. Stájerországban a nagy forrásban alig bir fejlődni a komló s kevés mellékajtásai vannak. Karinthiába is visszamaradt fejlődésben a száraz május miatt. A bajor Spalt környékén vegyes állásuk a kertek, a korai metszések már tetőt értek, a kései igen elmaradtak, egy jó esőtől sokat remélnek. Bamberg vidéken igen jól fejlődött a komló, jó termést várnak, épp ilyen jó híreket közölnek a felső bajor komlóvidékekről. Württembergben $\frac{3}{4}$ méter magasságra fejlődtek az indák, kiadós esőt várnak. A cseh Saaz környékén közepesen s jól fejlődnek a kertek, helyenként a komlólevéltetű lépett fel. Belgiumban pedig a tulságos sok hideg eső akadályozza a komlófejlődését. Anglia komlóskertjeiből is jó terméshírek olvashatók, helyenként ugyan, mossák a komlólombot: így védekezve állati károsítók ellen. — r — s.

— Zavartalan aratás. földmivelési miniszterium munkásügyi osztályához érkezett jelentések adatai valószínűvé teszik, hogy az aratás zavartalanul fog lefolyni és így a minden eshetőségre készen tartott munkástartalékcsoportra és az arató gépekre nem is lesz szükség. Egyébiránt az aratás munkásügyi szempontból ez idén leginkább a munkásközvetítés terén hárit nagy feladatot a földmivelési miniszteriumra, mert nagyon sok gazdasági munkás van munka nélkül.

— Az Erdélyi részli Mészegylet második szaktanfolyamát június 14—23-ig tartotta meg, amelynek vezetésével Nagy János kerületi vándortanár volt az egyesület elnöksége részéről megbizva. A június 28-án lefolyt vizsgálat fényesen sikerült. A tanfolyam hallgatói a kaptáraknak házilag való elkészítésében is oktatást nyertek. Az ideai harmadik tanfolyam július hó 6-án veszi kezdetét és 19-én zárul be.

— Temetkezési segélyek a Gazdasági Munkásegítő pénztárnál. Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár a következőket teszi közzé: az 1902. évi XIV. törvény-cikk alapján a pénztárnál nemre és foglalkozásra való tekintet nélkül mindazokat fel lehet venni, a kik tizenegyedik életévüket már betöltötték de ötven évesnél még nem idősebbek. Ezeknek az ugynevezett harmadik csoportbeli rendes tagoknak dija, melyet a belépéstől kezdve a tag haláláig kell fizetni: évenként 2 korona 60 fillér. A harmadik csoportbeli rendes tag csakis halála esetére biztosít családjára részére segélyt. A tag családja részére biztosított segély 60 koronától 200 koronáig terjedhet. A harmadik csoportbeli rendes tag legfeljebb két tagsági könyvet válthat.

— Gőzarató bemutatás. Az OMGE. a Tolnamegyei Gazdasági Egyesület közreműködésével f. évi július hó 8-án (szerdán) *Dombóvárott*, *Döry Hugó* ur gazdaságában az *Ivanits-féle* — e célra átalakított gőzgépekkel — gőzaratógép bemutatást rendez.

Indulás a bemutatás napján Budapestről a Keleti pályaudvarról reggel 7 órakor induló gyorsvonattal.

A kellő időben jelentkezők részére fogatok — *Döry Hugó* ur szíveségéből — rendelkezésre fognak állani.

Jelentkezni lehet az OMGE. titkári hivatalánál július hó 6-ig.

— Gyógynövényt beváltó állomás. A kolozsvári gazdasági akadémia egyik ezidőszerint nem használt magtárhelyiségét, a földmivelési miniszter rendelkezése arra használják föl a nyár folyamán, hogy szárítsák, piacképesse tegyék a beváltásra küldött gyógynövényeket. A magtárt erre a célra megfelelőleg átalakították. Ezidőszerint beváltják a csalánt, a papsajt levelet a beléndek levelet, a keserű lapu gyökért, a fehér ürmet, a bodzafa levelet, a centuriát, a hársfavirágot, levéllel és levél nélkül, a buzavirágot, továbbá az ökörfark-kóró virágot. Nagyon keresett az idén a székfűvirág. Meg-

veszik még a cseresznye és a meggy gyümölcsének a szárát. A körisbogárért 2—2 és fél fillért adnak kilogrammonként.

— **Legelő- és erdőrendezés sürgetése.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nagyjelentőségű kérdést vitatott meg a legutóbb, melynek következtében fölrattal fordult *Günt-her* Antal igazságügyminiszterhez, kérve, hogy a gazdaközönség és munkásnép érdekében a legelő- és erdőhasználati jog, ennek megóvása, valamint az átlaggal való rendelkezés ügyében sürgős törvényhozási intézkedés tétessék. Fölrattában kéri az *O. M. G. E.* és adatokkal okolja meg, hogy e kérdésekben, valamint a művelés nemének esetleges változtatása és a használat kérdése. sürgősen szabályoztassék, ugyancsak a vonatkozó közösségek magánjogi állását rendező telekkönyvi rendszabályok ki-egészítsenek, illetve pótoltsanak.

— **Országos állatvásárok.** A nagyobb jelentőségű országos állatvásárokat tartó erdélyi városok és községekben július hónapban a következő állatvásárok fognak megtartatni.

Erzsébetváros július hó 7. Minden fajtájú és nemű állatt felhajtás nagy. 15—20,000 db.

Magyarláp július hó 7. Szarvasmarha felhajtás 10.000 db. Házilag készítésű faárúkból: csebrek, vödrök.

Dicsőszentmárton július hó 21., 22., 23. Hazai és erdélyi ökör, tehén, bivaly felhajtás nagy. Házilag készítésű faárúkból villa, gereblye, kosár, szék, lóca és szalmakalap.

Kőhalom július hó 22., 23. Legnagyobb felhajtás remélhető magyarfajta és tarka szarvasmarhából és lovakból.

Bánffyújváros július hó 25. Magyar, tarka ökör és tehén felhajtás nagy. Nagymennyiségben hajtának fel apró mokány lovat. Házilag készítésű faárúkból csebrek, dézsák, gabonatarok, jármok, villák, gereblyék.

— **A Magyar szőlő- és gyümölcstermelők szövete** most tartotta rendes évi közgyűlését Ormody Béla elnöke alatt. — Az előterjesztett évi jelentés a szövetkezet örvendetes fejlődéséről számol be, ámbar a megcsökkent árak és a kivitelre gyakran kevéssé alkalmas termékek meglehetősen nehézségeket okoztak. A felmentések megadása után a tisztikart vállasztották meg a következőleg: Igazgatóság: elnök Rohoncy Gida. Alelnök báró Bohus László. Igazgatósági tagok: Koppély Géza, Kűzler Henrik, Ormody Béla, Oppenheim Henrik, Rác Sándor, Rubinek Gyula, gróf Teleki József, gróf Zselénski Róbert, gróf Zichy Aladár, dr. Drucker Jenő. Felügyelő bizottság: Hertelendy Ferenc elnök; dr. Braun Gyula, Piukovics József, Rác György, Veress Alajos.

— **Méhészek vándorgyűlése.** Az Országos magyar méhészeti Egyesület felhívja tagjait, hogy a magyar, osztrák és német méhészek Wiener-Neustadtban folyó évi augusztus hó 8—12 napjain megtartandó vándorgyűlésén s az azzal kapcsolatban rendezendő értékes méhészeti szakkonferencián minél nagyobb számban vegyenek részt. A jövő évben ugyanezen nagyszabású tanácskozás, a magyar méhészek meghívására Budapesten fog megtartatni.

— **Tenyészbikavásár Marosilyén.** Junius hó 21-én tartották Hunyad vármegyében az első tenyészbika vásárt — és ezt tekintve kitűnően sikerült; mely első sorban *Finna* János főszolgabíró és *Surgóth* Jenő kir. állattenyésztési felügyelő érdeme. Az egész környék intelligens gazdái ott voltak, így többek közt: Gróf Vass Armin, Cs. László László stb. A felhajtott pinzgauai és berni bikáknak legnagyobb részét köztenyésztési célokra — állami közvetítéssel megvették.

— A hesszeni légy. Nagyváradról írják,

hogy Belfenyér község környékén a hesszeni légy a vetésekben nagy pusztításokat okoz. Az érett kalászkok összezsugorodva és ellankadva a földre konyulnak. A pusztításról a kormány-nak jelentést tettek és segílyt kértek a veszély megfékezésére.

— **Dinnye- és őszi barack-kiállítás.** A földmivelségi miniszter rendeletére augusztus 18-ikától 24-ig a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet helyiségeiben díjazással egybekötött dinnye és őszi barack-kiállítást rendeznek. A kiállításon részt vehet minden magyar dinnye- és baracktermesztő; részt vesznek továbbá az állami szakiskolák és telepek is. Bejelentéseket f. évi augusztus hónap 5-éig egyszerű levélben a kertészeti tanintézet igazgatósága fogad el, s ott nyerhető bővebb fölvilágosítás is.

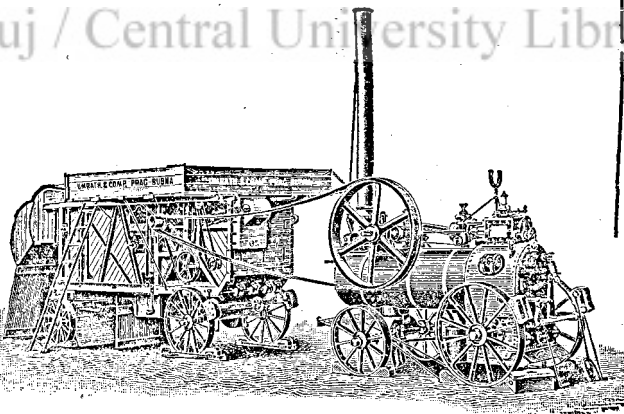
— **Kwizda-féle szabadalmazott kautsukhorzsszalagok lovak részére.** Ezen horzsszalagok kiválóságának bizonyítékául szolgáljon az a körülmény, hogy ezek kiváló szaktekintélyek tudományos műveiben a legmelegebben ajánlatnak. Dr. Zörn F. A. udvari tanácsos, tanár, Leipzigben kiadott »Lófelszerelést« című művében bővebben szól a Kwizda-féle szabadalmazott horzsszalagról és óvókészülékek lólabák részére és azokat teljes elismerésében részesíti. Benedikt Neidhard cs. és kir. főállatorvos által kiadott »Oktatás a lóisméről« című művében, valamint Kock A. cs. kir. ker. állatorvos. »Állatgyógyászati Encyklopädia«-ban a Kwizda-féle szab. gummi horzsszalagok mint kiválóan alkalmasak lesznek felemlítve, A Kwizda Ferenc János cég Korneuburgban Bécs mellett, kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg szép képes árjegyzékét.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYLETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

A mi különlegességeink:

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre.

ROSTÁK

Lokomobilok

gazdasági és ipari célokra.

Kerekeken 12 HP.-ig Fekvők 200 HP.-ig.

1801. V.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP.-ig — Ipari mozgonyok 200 HP.-ig.

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
záloglevél kölcsönöket
nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2%-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ bizalmi férnal adnak véleményyt. 1001

„ADRIAI“

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházásitási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS
vezérfelügyelő. 2091

4 ÁLLAMDÍJ
22 ELSŐRENDE KÍTONTETÉS.

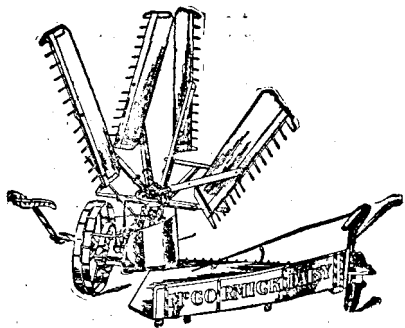
SPER

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK
mázoláshoz teljesen készen
vakolatra,
fára és vasra.
Törv. védve 10041 sz. a.

LUZ EDE és TÁRSA
FESTÉKGYÁRAK
BUDAPEST, VII.
TÉNYHÉZSA
Telefonszám 64. 93.

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

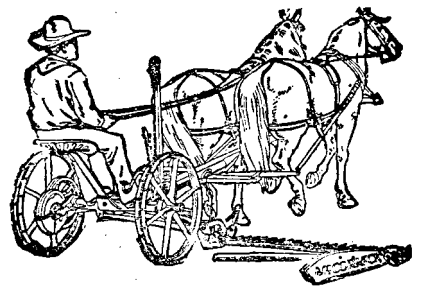

M^c CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicagó U. S. A.

Igazgatósága és főraktára:

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 12.

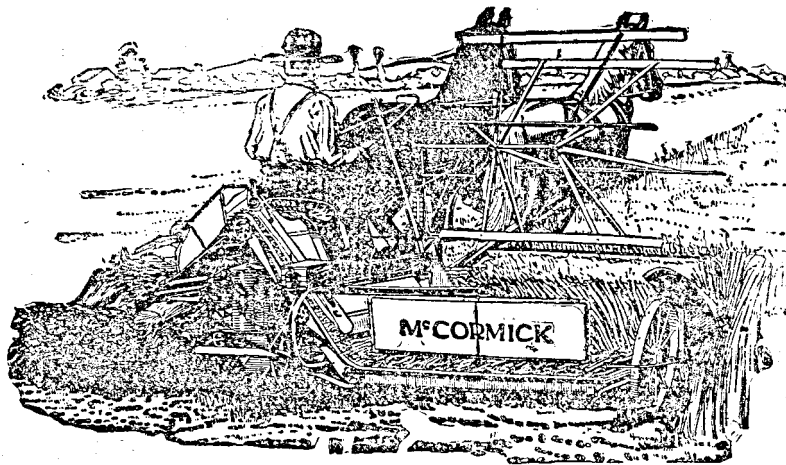

Speczialitások:

Kéveköto-aratógépek 5 és 6 ang. láb metsző szélességgel szállító- és rúd-hordó-készülékkel.

- o Szabadalmazott Kalászemelő.
  - o „Daisy“ marokrakó-aratógép
  - o autom. asztal-felhajtókészülékkel.
  - o „New 4“ fűkaszalógépek
- 3 1/2, 4 1/2 és 5 ang. láb metsző szélességgel.

Szabadalmazott „D á n“ késgerenda, Selyemfű, mohos rétek stb. közönséges késgerendával, csak hiányosan kaszálható takarmány számára.

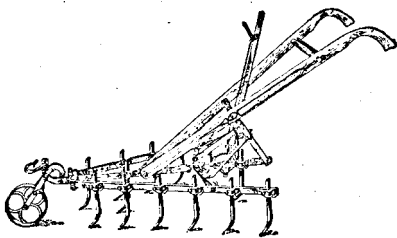
Speczialitások:

„Sidedelivery“ combinált szénagyűjtő és forgatógép.

- o o Aczél-szénagyűjtők. o o
- o o Aczél-szénaforgatók. o o

A czél-lókapák, tengeri, burgonya, szőlő stb. kapálására.

14 fogas Cultivator, 7 külön gyomláló késsel, tengeri, szőlő, takarmányrépa stb. számára.

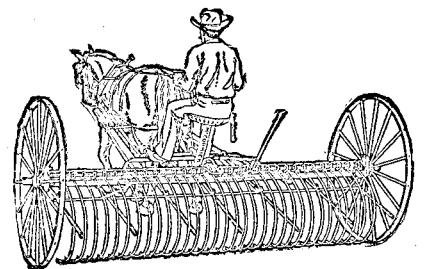

2098

M^c CORMICK aratógépeinek 22 éves példányai

egy magyar gazdaságban még mindig kifogástalan, jó munkát végeznek.

Nagy képes katalogus és árjegyzék kívánságra díjmentesen.

Gazdaságok adminisztrációját,

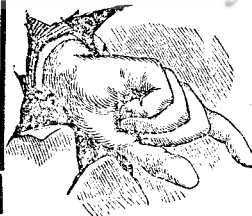
felügyeletét, számadások ellenőrzését, megvizsgálását, birtokok becslését elvállalja és bármely ágában a gazdaságnak szaktanáccsal szolgál az erdélyi viszonyokkal teljesen ismerős, huzamos gyakorlatban tapasztalt és elméletileg képzett

intelligens gazda,

akár állandó, akár esetről-esetre való megbízatásokban — megegyezés szerinti honorarium vagy jutalékkért.

Teljes megbízhatóságáról a legjobb ajánlatokkal rendelkezik.

Közvetítések e lap kiadóhivatala által. 2178

A címre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis F. Berguerand fils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület,

Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 2140

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,

által a legjótányosabb árak mellett ajánlatnalk
Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egystemes aczél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

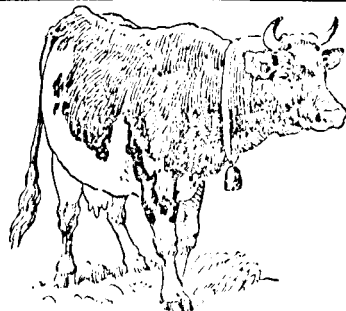
1900. párisi vilákiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára. — Ára egy üvegnek 2 kor. 80 fill.

Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállóban, úgy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénóság ellen. A lovat trainighen igen nagy munkabírásra képesíti. — Kwizda-féle Restitutionsfluid szővédjegy, címke és göngyölés törv. védve.

Kwizda-féle Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására. — 1 doboz ára 1.40 K. 1/2 doboz 70 fillér.

Kwizda's

Blister
grauer, scharfe Einreibung,
1 Tiegel K 2.—

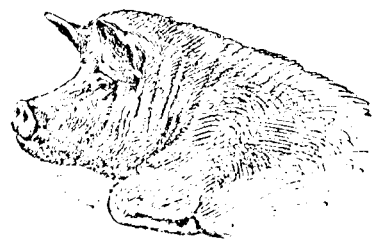
Hufkitt
künstliches Hulhorn, Stange
K 1.00.

Hufsalbe
zur Behütung vor spröden und brüchigen Hufen, 1 Büchse à 400 Gramm K 2.50.

Abführpillen
für Pferde (Physik), 1 Blechdose K 4.—

Kolikpillen
für Pferde u. Hornvieh, 1 Büchse K 3.20, 1 Karton K 1.20.

Wurmpillen
für Pferde, 1 Blechdose K 3.20, 1 Karton K 1.20.

KWIZDA-féle sertéspor.

Egészségi por a hizlalis előmozdítására.
Kis doboz Kor. 1.20. Nagy doboz Kor. 2.40.

KWIZDA-féle baromfi-por

diacetiikus szer a tápszerhez való hozzáadásra ludak, kacskák, tyukok, gyöngytyukok, pávák stb. részére.
Egy doboz ára K. 1.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. sz.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-nek

Kolozs és több szomszédos megye területére kizárólagosan jogosított-képviselésében a bizalomteljesen hozzáforduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szerzek

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, konvertálok más intézeti terheket és egyúttal rendezem az elhanyagolt birtok- és teherállapotokat.

Kiváló biztosságu tőkebefektetésül ajánlom ez intézetnek a tőzsdén is jegyzett adó és egyéb levonásmentes óvadékképes és különösen katonai házassági óvadékkul alkalmas 50 év alatti kisorsolásra rendszeresített

„4 és 4 1/2 százalékos zálogleveleit“. Ezek kaphatók és a szelvények költségmentesen kifizettettek: az intézetnél Nagyszebenben és helyben a Kolozsvári Kereskedelmi Banknál. Mindennemű felvilágosítást díjmentesen és készséggel megad:

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányauőgyöngöség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

A legelőnyösebb módon közvetít mindennemű ingatlan adásvételeket, bérleteket és bármiféle kereskedelmi ügyleteket. 2162

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak illetve évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Báró Kemény József, Maros-Németi, u. p. Déva, vagy Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 1934

Klinger Henrik

Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson, Székely szövogyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.

Raktár: **Budapest, V., Szabadság-tér 11.**

Ajánlja készítményeit, u. m. lisztes, korpa- és gabona

Zsákokat

lenből, kenderből és juttából varrással, vagy varrás nélkül. Továbbá

vizmentes ponyvákat

gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repace-ponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök. 2112

Mindelemű ZSÁK ÉS PONYVA

a legjobb minőségben és legújabbosabban a **FISCHER-féle** zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. sz. szereshetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szarvatsolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyva nagy arapa méretet is eltarthat 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonylatának számlója. Pontos, szolid kiszolgálás. PONYVAKÖZÖNSÉG INTÉZET. 2072

Arjegyék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.
Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsőstátér. Fótér 9.
1729 **Sárospatak,**
Kossuth Lajos-u. 70.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

helyesen alkalmazva, minlegolcsóbb foszforosavas munkákkal és áraján-

védjeggyel

den rővénynek legjobb és trágyája. — Kívánatra szaklattanalkészésgesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-út 49.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjeggyel Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Eladó vetőgépek,

2132

(Alkalmi eladás!)

11, 13 és 15 sorosak

egészen ujan,

a legjobb gyárból eladók

magas engedménnyel!

Megtekinthetők: Kolozsvárt, Attila-utca 8. sz. a.

Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,970,340.— K
Tartalékok . . . . . 761,760.16 „
Összesen: 2,732,101.16 „

1901. évi fölösleg	90,349.— K.
1902. „ „	59,782.26 „
1903. „ „	109,331.73 „
1904. „ „	72,438.93 „
1905. „ „	61,730.60 „
1906. „ „	39,243.65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősegből ugy a tűz- és jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. ében jégkár ellen biztosítottak 4% os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. ében a jégkár ellen biztosítottak 2-2% os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. ében a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

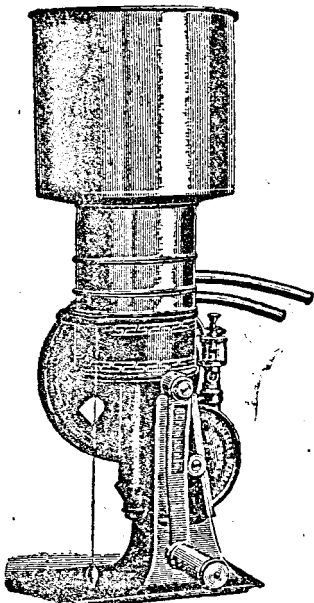
az igazgatóság.

Alfa Separator r. t., tejjgazdasági gépgyár

Budapest, VI. Lomb-u. 11.

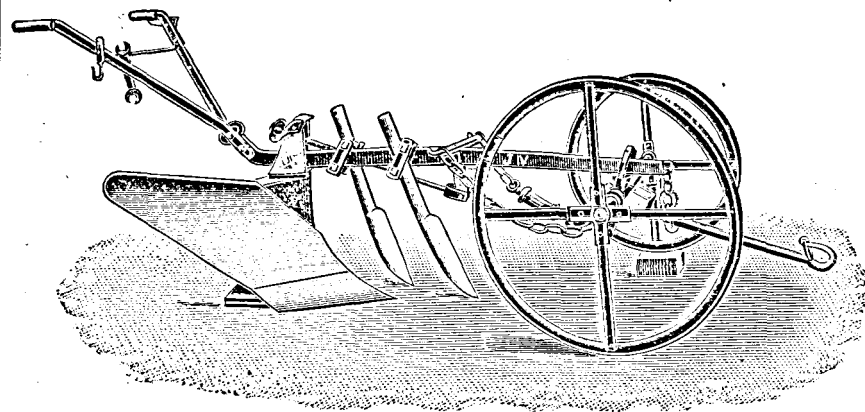
**1908. évi mintájú
Alfa Separator**

a legújabb és legtökéletesebb fölöző-gép. Kérjen prospektust.

Gyárunk előállítja az összes tejjgazdasági gépeket és eszközöket, berendez teljes tejtelepeket. Mindig friss oltóanyag! 1018

Több mint 700 első díj!
Árjegyzék, költségvetés díjtalan.

**Gyakorlatban kitűnőnek bizonyult ::
szabadalmazott kétsorosozlyás, elzárható**

JURENÁK-EKÉKET

szállít:

„RÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

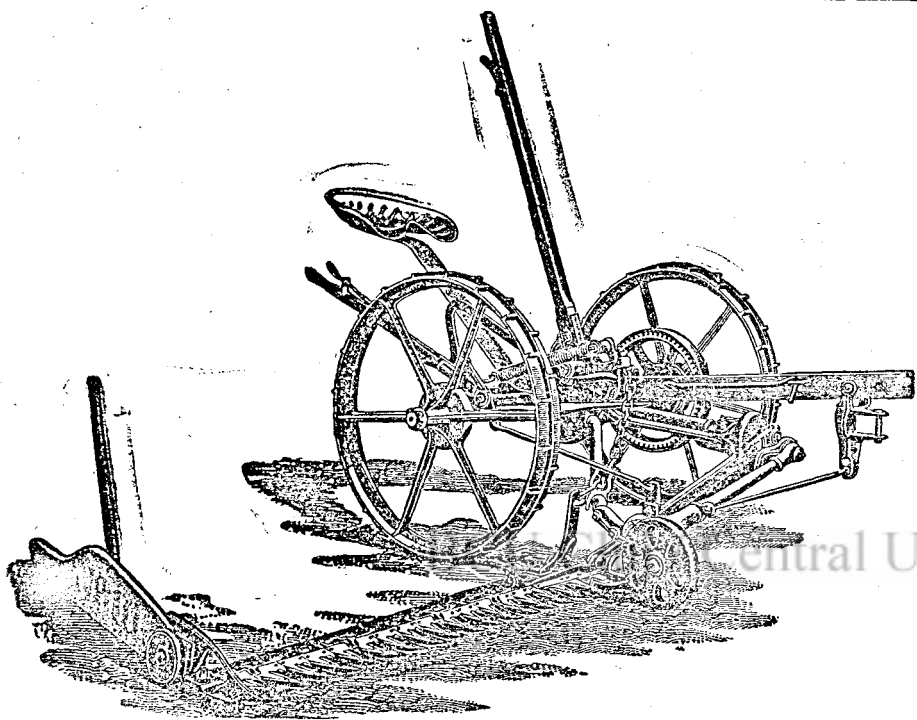
**Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. sz.
Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.**

Ezenkívül megrendelhetők: Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. és Agrikultura mezőgazdák-ellátó r.-t.-nél. Budapest, V., Zoltán-u. 12. sz.

!!! Régi egytetemes (Sack-rendszerű) ekék gerendelyeinek !!!
!!! átváltoztatása Jurenák-rendszerre darabonként 22 K. !!!

☛ **Rendelések idejekorán eszközrendő.** ☚

2171

**A világhírű és hazánkban is
legjobbnek elősmert**

eredeti Johnston-féle

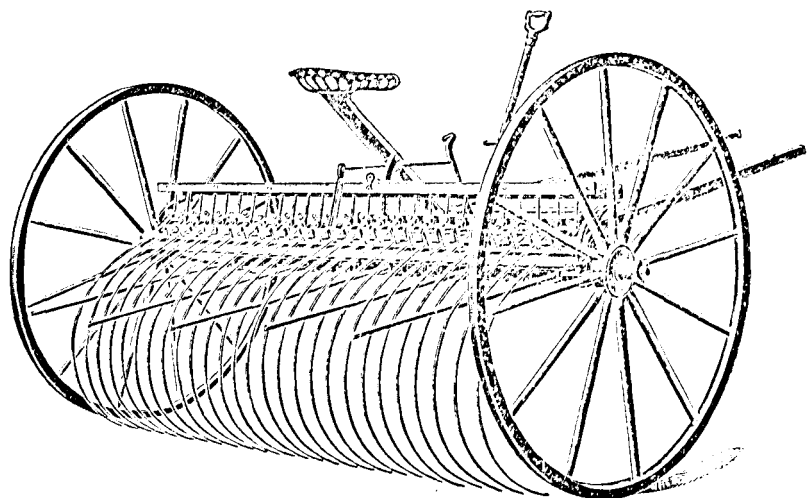
fűkaszálók,
teljesen aczél gereblyék,
szénaforgatók,
marokkrak aratógépek,
kéveköti aratógépekről

részletes leírást és árajánlatot készséggel küld:

**a „Johnston“ amerikai aratógép-gyár
magyarországi vezérképviselőte:**

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz

Budapest, VI. Nagymező-u. 68.

Sz. 2537—1908.

Pályázati hirdetmény.

A tordai „Szabó József“-féle kisebb magyar gazdasági iskolába való felvételre ezennel pályázat hirdettetik.

Az iskola célja az erdélyi részekben az ottani viszonyoknak megfelelő helyes gazdálkodás ismereteit terjeszteni. kis gazdákat saját birtokukon való önálló gazdálkodásra megtanítani, továbbá az ottani nagyobb gazdaságok számára megbízható s kellő gyakorlattal bíró előmunkásokat, béresgazdákat, tehenes számadókat stb. kiképezni.

A tanfolyam tartama két év.

Ez iskolába az 1908—9-ik tanévre 12 ingyenes növendék fog felvétetni.

Az ingyenes növendékek az iskolában teljes ellátást élveznek, és kifejlesztett szorgalmukhoz képest havi 6—10 kor. ruházati segélyben részesülnek.

A felvételi feltételek és egyuttal a felvételi kérvényhez csatolandó okmányok a következők:

a) *születési bizonyítvány*, mely igazolja, hogy a felveendő 17-ik életévét betöltötte. Katonai szolgálat teljesítését tanúsító igazolvány a felvételnél előnyben részesít;

b) *orvosi bizonyítvány*, mely az ép, erős. gazdasági munkára alkalmas testalkatot igazolja, és a himlő elleni sikeres újraoltást bizonyítja;

c) *elemi iskolai bizonyítvány*, annak igazolására, hogy a belépni óhajtó jól tud írni, olvasni, s a négy alapművelettel számolni. Gazdasági ismétlő iskolát végzett egyének, a felvételnél előnyben részesülnek;

d) *írásbeli nyilatkozat*, a belépni óhajtó szüleitől esetleg ennek gyámjától, melyben azok arra kötelezik magokat, hogy a tanfolyam tartama alatt az iskolában elhelyezni engedik gyerkeiket;

e) *hatósági erkölcsi bizonyítvány*;

f) *állami ingyenes helyre* folyamodóknál *hiteles irat*, mely fellünteti a belépő apjának vagyoni állapotát és foglalkozását, a belépő növendék testvéreinek számát és életkorát, valamint azt a körülményt, hogy a folyamodó kisbirtokos fia is megelőzőleg apja vagy más gazdaságában foglalkozott;

g) az iskolába való felvételnél *tordai és torda-aranyos* vármegyei születeik előnyben részesülnek, ha gazdák fiai, s előzőleg gazdaságban foglalkoztak.

Az ezen okmányokkal felszerelt és a m. kir. földművelésügyi miniszter úr önagyméltóságához címzett folyamodványok 1908. aug. 15-ig a „Székelyföldi Miniszteri Kirendeltséghez“ Maros-Vásárhelyre küldendők be.

Az iskola szervezeti, rend és fegyelmi szabályzata az érdeklődőknek a m. kir. földművelésügyi miniszterium székelyföldi kirendeltségéhez Maros-Vásárhelyre intézendő levélbeli megkeresésre díjtalanul megküldetik.

Maros-Vásárhely, 1908. június hó 15.

2177

Székelyföldi miniszteri kirendeltség.